Araç Mahrumiyet Bedeli ve Ticari Kazanç Kaybı Tazminatları

Trafik kazası sonucunda araçta meydana gelen hasar nedeniyle aracın belirli bir süre kullanılamaması, araç sahibinin ekonomik zarara uğramasına yol açabilir. Bu tür zararlar Türk Hukuku'nda **haksız fiilden kaynaklanan tazminatlar** kapsamında değerlendirilmekte olup, uygulamada en sık karşılaşılan talepler **araç mahrumiyet bedeli (ikame araç bedeli)** ve **ticari kazanç kaybı tazminatı**dır.

Araç Mahrumiyet Bedeli (İkame Araç Bedeli) Nedir?

Araç mahrumiyet bedeli, yaygın adıyla "araç yatma parası", trafik kazası neticesinde aracı hasar gören araç sahibinin, aracını kullanamaması nedeniyle uğradığı zararın tazmin edilmesini amaçlayan bir tazminat türüdür.

Bu tazminat, aracın **onarımı için gerekli olan makul süre** esas alınarak hesaplanır ve sigorta hukukunda sıkça uyuşmazlık konusu olmaktadır.

Ticari Kazanç Kaybı Tazminatı Nedir?

Ticari kazanç kaybı, aracını ticari amaçla kullanan kişilerin (taksi, servis aracı, kamyon, ticari araç vb.), trafik kazası nedeniyle araçlarını kullanamadıkları süre boyunca elde edemedikleri kazançları ifade eder.

Bu tazminat türü, aracın ticari faaliyet kapsamında kullanıldığının ispatlanması hâlinde talep edilebilir.

Mahrumiyet Bedeli ve Ticari Kazanç Kaybı Almanın Şartları

Tam Kusurlu Olmamak

Araç mahrumiyet bedeli veya ticari kazanç kaybı talep edebilmek için kazaya uğrayan tarafın **tam kusurlu olmaması** gerekir.
Kusur oranı %100 olmadığı sürece, hatta %75 kusurlu olunması hâlinde dahi, kusur oranına göre tazminat talep edilmesi mümkündür.

Araçta Onarım Gerektiren Hasar Bulunması

Araçta meydana gelen hasarın belirli bir **onarım süresi** gerektirmesi gerekir.
Tamir gerektirmeyen veya çok kısa sürede giderilebilecek nitelikteki hasarlarda mahrumiyet bedeli talep edilemez.

Zamanaşımı Süresinin Dolmamış Olması

- Maddi hasarlı trafik kazalarında **2 yıl**,
- Yaralanmalı trafik kazalarında **8 yıl**,
- Ölümlü trafik kazalarında **15 yıl** zamanaşımı süresi uygulanır.

Bu şartları sağlayan araç sahibi, zarara sebep olan tarafın **ruhsat sahibinden veya sürücüsünden** tazminat talep edebilir.

Araç Mahrumiyet Bedeli Sigorta veya Kasko Kapsamında mıdır?

Mahrumiyet bedeli ve ticari kazanç kaybı, zorunlu trafik sigortası veya kasko poliçelerinin teminat kapsamına girmemektedir. Bu nedenle söz konusu bedeller yalnızca **kusurlu aracın sürücüsünden veya ruhsat sahibinden** talep edilebilir.

Araç Kiralamadan Araç Mahrumiyet Bedeli Alınabilir mi?

Araç mahrumiyet bedeli veya ticari kazanç kaybı talep edebilmek için araç kiralanması zorunlu değildir.
Mahkeme, bilirkişi incelemesi yoluyla aracın **makul onarım süresini** ve **günlük kullanım değerini** tespit ederek hesaplama yapabilir.

Araç kiralanmış veya taksi gibi giderler yapılmışsa, bu giderler **faturalandırılmak kaydıyla** ayrıca talep edilebilir.

Yargıtay Uygulaması

Yargıtay 4. Hukuk Dairesi'nin 29.09.2022 tarihli, E.2021/2677, K.2022/11236 sayılı kararında; araç kiralandığına dair belge sunulmamış olsa dahi, hâkimin **bilirkişi raporu ile makul tamir süresini ve ikame araç bedelini belirleyerek** araç mahrumiyet bedeline hükmedebileceği açıkça ifade edilmiştir.

Bu karar doğrultusunda, yalnızca belge eksikliği gerekçesiyle mahrumiyet bedeli talebinin reddedilmesi hukuka aykırı kabul edilmektedir.

Araç Mahrumiyet Bedeli Nasıl Hesaplanır?

Hesaplama yapılırken;

- Aracın marka ve modeli,
- Günlük kira bedeli,
- Makul onarım süresi,
- Yakıt, amortisman ve kullanım giderleri

dikkate alınır. Yargıtay kararlarına göre, **eksper raporundaki süre değil**, aracın olması gereken **makul tamir süresi** esas alınmalıdır.

Örnek Hesaplama (Hususi Araç)

- Makul onarım süresi: 23 gün
- Günlük kira bedeli: 1.200 TL

23 × 1.200 = 27.600 TL
Amortisman düşüldükten sonra **26.600 TL mahrumiyet bedeli** hesaplanabilir.

Örnek Hesaplama (Ticari Araç)

- Günlük kazanç: 3.000 TL
- Günlük gider: 500 TL

23 × (3.000 − 500) = **57.500 TL ticari kazanç kaybı** hesaplanabilir.

Sigortanın Karşılamadığı Diğer Zararlar Talep Edilebilir mi?

Mahrumiyet bedeli, haksız fiilden kaynaklanan bir zarar olduğundan;

- Çekici ve kurtarma ücretleri,
- Hasar gören ekipmanlar,
- Faturalandırılabilen diğer maddi zararlar

ayrıca talep edilebilir.

Araç Pert Olursa Mahrumiyet Bedeli Alınabilir mi?

Aracın pert olması hâlinde dahi, sigorta şirketinin ödeme yaptığı tarihe kadar geçen **makul süre** için araç mahrumiyet bedeli veya ticari kazanç kaybı talep edilmesi mümkündür.

Kaskodan İkame Araç Alınması Tazminata Engel midir?

Kaskodan ikame araç alınması, araç mahrumiyet bedeli talep edilmesine engel değildir. Ancak hesaplama yapılırken ikame aracın kullanıldığı günler toplam süreden düşülür.

Hem Mahrumiyet Bedeli Hem Ticari Kazanç Kaybı Alınabilir mi?

Genel kural olarak her iki tazminatın aynı anda talep edilmesi mümkün değildir. Ancak ikame edilen aracın kapasite veya işlev açısından yetersiz kalması gibi istisnai hâllerde, her iki tazminatın birlikte talep edilmesi mümkün olabilmektedir.

Görevli ve Yetkili Mahkeme

Araç mahrumiyet bedeli ve ticari kazanç kaybı taleplerinde **görevli mahkeme Asliye Hukuk Mahkemesi**dir.

Yetkili mahkeme ise;

- Trafik kazasının meydana geldiği yer mahkemesi,
- Davalının yerleşim yeri mahkemesidir.

Bu talepler icra takibi yoluyla da ileri sürülebilir; itiraz edilmesi hâlinde **itirazın iptali davası** açılması gerekir.

Uyarı

Son dönemde bazı hasar danışmanlık firmaları ve yetkisiz kişiler tarafından hukuki dayanağı bulunmayan, yüksek bedelli icra takipleri başlatılabilmektedir. Bu tür uygulamalar ciddi hak kayıplarına yol açabilmektedir.

 Dikkat:
Sizi arayarak “hasar danışmanı” veya “avukat” olduğunu söyleyen kişi ve kurumlara karşı temkinli olunmalıdır. Her icra takibi haksız olmamakla birlikte, her somut olayın kendi

özel koşulları içinde hukuki değerlendirme yapılması gerekmektedir.